

Kuntalaisaloite koulukuljetukseen myönnetyn joukkoliikennelipun käyttöajasta

SL 30.09.2026 § 123
93/00.01.03/2026

Valmistelija

sivistysjohtaja Kirsi Kinnunen, puh 0440 555 250

Loviisan kaupungille on pvm toimitettu kuntalaisaloite (diaarinumero), jossa esitetään muutosta koulukuljetukseen oikeutetuille oppilaille myönnetyn joukkoliikennelipun käyttöön.

Aloitteessa esitetään, ettei oppilaan kotimatkaan tarkoitetun lipun käyttö olisi sidottu ensimmäiseen koulupäivän päättymisen jälkeiseen soveltuvaan linja-autovuoroon. Oppilas voisi tällöin käyttää lipun kotimatkaansa myös myöhemmin samana päivänä esimerkiksi omaehtoiseen harrastustoimintaan osallistumisen jälkeen.

Aloitteen perusteluna tuodaan esille erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien edistäminen sekä perheiden kuljetustarpeen vähentäminen. Aloitteen mukaan muutos ei lähtökohtaisesti lisäisi kaupungin kustannuksia, mikäli oppilaalle myönnetty lippu mahdollistaa myöhemmän vuoron käyttämisen ilman lisäkustannuksia. Aloitteessa nostetaan lisäksi esille kysymykset oppilaiden vakuutusturvasta sekä mahdollisten väärinkäytösten ehkäisemisestä.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on laissa säädetyin edellytyksin oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Lain tarkoittama etuus koskee koulumatkaa, eikä kunnalla ole lakisääteistä velvollisuutta järjestää tai kustantaa oppilaan harrastuksiin liittyviä matkoja. Kunta voi kuitenkin koulukuljetusten järjestämisessä päättää lakisääteistä vähimmäistasoa täydentävistä käytännöistä yhdenvertaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja taloudelliset vaikutukset huomioon ottaen.

Loviisan kaupungin koulukuljetusperiaatteiden (sivistyslautakunta 25.3.2026 § 36, luku 4) mukaan koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Sivistyslautakunta on myös linjannut koulukuljetusperiaatteiden soveltamista, (22.4.2026 § 52). Kuljetusten suunnittelussa huomioidaan muun muassa olemassa oleva joukkoliikenne, oppilaiden tasapuolinen kohtelu, kuljetusten tarkoituksenmukaisuus ja taloudellisuus.

Aloitteessa esitettyä muutosta voidaan pitää lasten ja nuorten harrastamista tukevana. Ennen käytännön muuttamista on kuitenkin tarpeen varmistaa joukkoliikennelipun tekniset ja sopimukselliset käyttöehdot, mahdolliset kustannusvaikutukset sekä se, miten myöhempään vuoroon jääminen vaikuttaa koulukuljetuksen järjestäjän vastuisiin ja oppilaan vakuutusturvaan. Samalla tulee arvioida, voidaanko käytäntö toteuttaa selkeästi ja yhdenvertaisesti kaikkien koulukuljetukseen oikeutettujen oppilaiden osalta riippumatta siitä, millä tavalla heidän koulukuljetuksensa on järjestetty.

Arvioinnissa on otettava huomioon, että oppilaiden koulukuljetukset on järjestetty eri tavoin. Joukkoliikenteessä myöhemmän vuoron käyttäminen on mahdollista ilman uusia kuljetuksia, kun taas tilausliikenteessä vastaavan mahdollisuuden tarjoaminen edellyttäisi uusia vuoroja ja siten lisäkustannuksia. Kuljetustavan ero on tosiasiallinen, joten myös osittaista toteutusta voidaan pitää perusteltuna, vaikka se ei kohdistuisi kaikkiin koulukuljetukseen oikeutettuihin oppilaisiin samalla tavalla.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Kirsi Kinnunen
Ehdotus	Sivistyslautakunta päättää 1) merkitä kuntalaisaloitteen tiedoksi, 2) suhtautua myönteisesti tavoitteeseen mahdollistaa koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan joukkoliikennelipun käyttäminen koulupäivän jälkeen myöhempään kotimatkaan silloin, kun tästä ei aiheudu kaupungille lisäkustannuksia eikä järjestely ole ristiriidassa lipputuotteen ehtojen tai koulukuljetuksia koskevien velvoitteiden kanssa, 3) että sivistyslautakunta pitää hyväksyttävänä myös osittaista toteutusta, jossa myöhempi käyttöoikeus koskee vain niitä oppilaita, joiden koulukuljetus on järjestetty joukkoliikenteellä, koska kuljetustavan ero on tosiasiallinen ja järjestelyn ulottaminen tilausliikenteeseen edellyttäisi uusia kuljetuksia ja siten lisäkustannuksia, 4) että sivistystoimi selvittää 31.3.2027 mennessä yhteistyössä kaupungin joukkoliikenteestä vastaavien, liikenteenharjoittajien ja lipputuotteen hallinnoijan kanssa lipun käyttöön liittyvät sopimukselliset ja tekniset ehdot, kustannusvaikutukset, vakuutusturvan sekä järjestelyjen yhdenvertaisuuden ja käytännön toteutumisen, 5) että asia tuodaan selvityksen valmistuttua sivistyslautakunnan käsiteltäväksi. Mikäli selvitys osoittaa muutoksen toteutettavaksi kohdissa 2 ja 3 mainituin edellytyksin kokonaan tai osittain, koulukuljetusperiaatteisiin valmistellaan tarvittavat muutokset lautakunnan päätettäväksi. Mikäli edellytykset eivät täyty, lautakunnalle esitetään perusteltu selvitys siitä, miksi muutosta ei voida toteuttaa, sekä 6) että aloitteen tekijälle annetaan tieto tästä päätöksestä sekä kohdan 5 mukaisesta ratkaisusta perusteluineen, ja aloite katsotaan loppuun käsitellyksi, kun lautakunta on kohdan 5 mukaisen asian ratkaissut. Käsittely Jäsen Stenberg teki muutosehdotuksen ja hän ehdotti, että 4. kohta muutetaan seuraavasti: 4) että sivistystoimi selvittää syyslukukauden aikana 2026 mennessä yhteistyössä kaupungin joukkoliikenteestä vastaavien, liikenteenharjoittajien ja lipputuotteen hallinnoijan kanssa lipun käyttöön liittyvät sopimukselliset ja tekniset ehdot, kustannusvaikutukset, vakuutusturvan sekä järjestelyjen yhdenvertaisuuden ja käytännön toteutumisen. Sivistyslautakunta kannatti muutosehdotusta yksimielisesti.
Päätös	Sivistyslautakunta päätti 1) merkitä kuntalaisaloitteen tiedoksi, 2) suhtautua myönteisesti tavoitteeseen mahdollistaa koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan joukkoliikennelipun käyttäminen koulupäivän jälkeen myöhempään kotimatkaan silloin, kun tästä ei aiheudu kaupungille lisäkustannuksia eikä järjestely ole ristiriidassa lipputuotteen ehtojen tai koulukuljetuksia koskevien velvoitteiden kanssa

3) että sivistyslautakunta pitää hyväksyttävänä myös osittaista toteutusta, jossa myöhempi käyttöoikeus koskee vain niitä oppilaita, joiden koulukuljetus on järjestetty joukkoliikenteellä, koska kuljetustavan ero on tosiasiallinen ja järjestelyn ulottaminen tilausliikenteeseen edellyttäisi uusia kuljetuksia ja siten lisäkustannuksia

4) että sivistystoimi selvittää syyslukukauden aikana 2026 yhteistyössä kaupungin joukkoliikenteestä vastaavien, liikenteenharjoittajien ja lipputuotteen hallinnoijan kanssa lipun käyttöön liittyvät sopimukselliset ja tekniset ehdot, kustannusvaikutukset, vakuutusturvan sekä järjestelyjen yhdenvertaisuuden ja käytännön toteutumisen

5) että asia tuodaan selvityksen valmistuttua sivistyslautakunnan käsiteltäväksi. Mikäli selvitys osoittaa muutoksen toteutettavaksi kohdissa 2 ja 3 mainituin edellytyksin kokonaan tai osittain, koulukuljetusperiaatteisiin valmistellaan tarvittavat muutokset lautakunnan päätettäväksi. Mikäli edellytykset eivät täyty, lautakunnalle esitetään perusteltu selvitys siitä, miksi muutosta ei voida toteuttaa

6) että aloitteen tekijälle annetaan tieto tästä päätöksestä sekä kohdan 5 mukaisesta ratkaisusta perusteluineen, ja aloite katsotaan loppuun käsitellyksi, kun lautakunta on kohdan 5 mukaisen asian ratkaissut.